

Парубець О.М.

Чернігівський державний технологічний університет

Напрямки гармонізації відносин єврорегіонів України з міжнародними і європейськими транспортними організаціями

Постановка проблеми. Інтеграція України в загальноєвропейський економічний простір потребує розширення форм транскордонного співробітництва. На території нашої держави створено дев'ять єврорегіонів, п'ять з них на кордонах з країнами-членами ЄС. Єврорегіони мають безперечні переваги у встановленні зовнішньоекономічних відносин між національними господарствами сусідніх держав. Дев'ятнадцять з двадцяти п'яти областей є прикордонними, довжина зовнішнього сухопутного кордону є найвищою серед європейських країн (5637,982 км) і охоплює сім країн, з них чотири країни ЄС : Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія і три країни СНД – Росія, Білорусь, Молдова. Довжина морської ділянки державного кордону складає 1355 км. По морю Україна межує з Румунією і Росією.

Виходячи з цього, на перший план постають питання розвитку багатовекторних інтеграційних відносин з країнами ЄС та країнами СНД одночасно. Для прискорення цих процесів створюються єврорегіони, однією з головних умов функціонування яких є розвиток транскордонного співробітництва в сфері транспорту.

Не дивлячись на вигідне географічне і геополітичне розташування єврорегіонів, проходження через територію окремих з них міжнародних транспортних коридорів, стан транскордонного транспортного співробітництва в багатьох єврорегіонах, створених за участю України, знаходиться на незадовільному рівні, що гальмує євроінтеграційні прагнення нашої держави, знижує потенційні можливості її входження до спільного економічного, транспортного та митного простору.

Активізація транспортного співробітництва потребує участі України у міжнародних та європейських транспортних організаціях, приєднання до

конвенцій та угод в галузі міжнародних перевезень, розробки спільної транспортної політики, яка б відповідала вимогам ЄС.

Саме розгляду основних міжнародних і європейських правових документів та транспортних організацій до яких вже приєдналася і до яких має намір вступити Україна в перспективі, присвячена тема даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання правового регулювання діяльності транспорту, входження України до міжнародної і загальноєвропейської транспортної мережі, приєднання до міжнародних і європейських транспортних організацій розглянуті в працях багатьох науковців і дослідників, зокрема Анцелевича Г., Сирийчика Т., Клімкевича Х., Шульженко Ф., Гайдуліна О., Кундрика Р., Булгакова І., Клепікова О. та інш.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Не дивлячись на значну кількість робіт, присвячених даній тематиці, залишаються не дослідженими питання розвитку транскордонного транспортного співробітництва, на базі створених за участю України єврорегіонів. Гальмування процесів приєднання України до міжнародних і європейських транспортних організацій, неузгодженість національного законодавства з вимогами міжнародного транспортного права призводить до нерегульованості питань переміщення вантажів і пасажирів по території прикордонних областей та неефективному використанні їх транзитного потенціалу.

Метою даної статті є дослідження ефективності співпраці України з міжнародними і європейськими транспортними організаціями в контексті посилення інтеграційних процесів на території створених за її участю єврорегіонів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування нової моделі економічного співіснування і співробітництва єврорегіонів перш за все вимагає перенесення акценту уваги до розвитку транскордонного транспортного співробітництва прикордонних областей, що входять до їх складу.

Виходячи з цього, на перший план постають питання вдосконалення законодавчо-нормативної бази, здійснення міжнародних вантажних і

пасажирських перевезень, будівництва і модернізації мережі автомобільних та залізничних шляхів, оптимізації використання потенціалу і можливостей причорноморських портів, гармонізації внутрішніх норм і стандартів щодо роботи транспорту з вимогами міжнародних і європейських стандартів.

Наприкінці 1991 року в Україні була створена Асоціація Міжнародних Автомобільних перевізників України (АсМАП України), основними завданнями якої є розвиток перевезення вантажів та пасажирів автомобільним транспортом, в тому числі у міжнародному сполученні, представлення інтересів учасників в органах державної влади та у Міжнародному Союзі Автомобільного Транспорту, членом якого наша держава є з 1992 року [1; 2].

В 1994 році Україна приєдналася до Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП, що забезпечує спрощення процедури оформлення вантажів при перетині ними кордонів. Контроль за забезпеченням українських перевізників книжками МДП, їх використанням та поверненням, зберіганням та обліком здійснює АсМАП України.

З 2001 року АсМАП України є членом Союзу асоціацій автомобільних перевізників країн регіону Чорноморського Економічного Співробітництва, що дало змогу спільно вирішувати проблеми, які виникають у перевізників країн-учасниць. На сьогоднішній день АсМАП України є також членом Ради по автомобільному транспорту, що сприяє активізації співпраці з Координаційною транспортною нарадою країн СНД за такими напрямками, як забезпечення сприятливих умов для підвищення конкурентоспроможності автотранспортних операторів з країн СНД, їх доступу на ринки Азії та Європи, створення в країнах СНД прозорого законодавчого поля в сфері регулювання автотранспорту, зменшення на автотранспорті економічних і бюрократичних бар'єрів, забезпечення обміну інформацією між країнами СНД.

На сьогоднішній день ЄС передбачає заходи в сфері охорони навколишнього середовища, зокрема, зменшення шкідливих викидів транспорту в атмосферне повітря шляхом переорієнтації вантажопотоку з автотранспорту на інші види, зокрема залізничний транспорт. При цьому

Україна в даному напрямку займає пріоритетне місце, враховуючи те, що Укрзалізницею перевозяться до 60% вантажів, в ЄС частка вантажних перевезень залізничним транспортом складає 8% [4].

Розвиток залізничного транспорту також базується на нормах міжнародного і національного права.

З 1992 року Україна є членом Організації співробітництва залізниць та Міжнародного союзу залізниць. Приєднання до цих організацій дало змогу розширити спектри співробітництва Укрзалізниці з залізницями інших країн-учасниць, сприяти посиленню конкурентоспроможності залізничного транспорту в міжнародних перевезеннях.

В 2003 році Україна приєдналася до Конвенції про міжнародні залізничні перевезення, яка на сьогоднішній день передбачає приведення технічних стандартів національної залізничної транспортної галузі до міжнародних стандартів до 2015 року.

Подальше реформування залізничного транспорту України вимагає гармонізації національного законодавства з європейським, наближення до стандартів ЄС, які передбачають відмову від перехресного фінансування пасажирських перевезень, забезпечення рівного доступу всіх перевізників до транспортної інфраструктури, розвиток конкуренції, забезпечення вільного транзиту вантажів, приведення ширини залізничної колії до європейських стандартів, тощо [4].

На даний час ведеться активна робота по налагодженню співробітництва України з агентствами ЄС в сфері транспорту, зокрема приєднання до Європейської залізничної асоціації, Європейського агентства з безпеки авіації, Європейського агентства з морської безпеки [1].

В 1992 році Україна стала членом Конвенції про міжнародну цивільну авіацію, яка визначає суверенітет кожної держави в володінні повітряним простором над своєю територією.

Розформування Об'єднаних Авіаційних Властей та припинення існування Спільних авіаційних вимог (Кіпрські Домовленості), яке відбулося 30 червня

2009 року, вимагало від України приєднання до Європейського агентства з безпеки авіації, яке було створено в 2008 році. В грудні 2009 року між Європейським Агентством з безпеки авіації та Державною авіаційною адміністрацією Міністерства транспорту та зв'язку України були підписані Робочі Домовленості щодо співробітництва в сфері безпеки польотів, які є основою для створення в найближчій перспективі Спільного авіаційного простору [3].

Хоча Україна не є членом ЄС і не входить до Європейського агентства морської безпеки, відносини в сфері морського права та правил морської безпеки вона повинна будувати враховуючи вимоги європейського морського законодавства.

В 1992 році Україна увійшла до складу організації Чорноморської зони економічного співробітництва (ЧЗЕС), що дає змогу поживити процеси чорноморської інтеграції у галузі промисловості, транспорту, телекомунікацій, туризму, охорони навколишнього середовища. При цьому значна роль в активізації цих процесів відводиться місцевим органам влади і управління тих територій, які прилягають до акваторії Чорного моря [1].

Приєднання України до Міжнародної морської організації (1994р.) врегулювало механізм співробітництва в галузі міжнародного торгівельного судноплавства.

Налагодження співпраці в сфері організації та контролю за охороною суден і портових засобів є перспективним напрямком співпраці України з Європейським агентством з морської безпеки.

Розгляд приєднання України до міжнародних і європейських структур і організацій в сфері регулювання транспорту свідчить про існування проблем в сфері адаптації національного законодавства до вимог міжнародного права з питань транспортного співробітництва. В умовах посилення глобалізаційних процесів, транспорт сприймається не як обслуговуюча потреби економіки і населення в перевезеннях галузь, а як засіб підвищення економічного і транзитного потенціалу як країни в цілому, так і її прикордонних регіонів.

Саме неврегульованість відносин України з сусідніми державами, ігнорування інтеграційного принципу транскордонного транспортного співробітництва призводить до обособлення національної транспортної системи, задоволення нею лише внутрішніх потреб економіки і населення в перевезеннях, визначає її не конкурентоспроможність на ринку міжнародних перевезень. Приведення національного транспортного права до міжнародних і європейських вимог, активна участь України у відповідних транспортних організаціях дасть змогу забезпечити розвиток зовнішньоекономічних зв'язків, розширити спектр міжнародного, міжрегіонального і транскордонного співробітництва в транспортній галузі і тим самим буде стимулювати економічний розвиток як держави в цілому так і створених за її участю єврорегіонів.

Література:

1. Міжурядові (міждержавні) загальнотранспортні і залізничні організації [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.uz.gov.ua/ci/org/index.html> - Назва з екрана.
2. Офіційний сайт Асоціації міжнародних автомобільних перевезень. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.asmap.org.ua> - Назва з екрана.
3. Офіційний сайт Державної авіаційної адміністрації.[Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ukraviatrans.gov.ua> - Назва з екрана.
4. Сирийчик Т., Фургальські А., Клімкевич Х., та інш. Транспортна політика України та її наближення до норм Європейського Союзу/За редакцією та під загальним керівництвом Свенціцькі М.-К.: Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки, 2010-101с.

Бібліографія

Парубець О.М. Напрямки гармонізації відносин єврорегіонів України з міжнародними і європейськими транспортними організаціями / О.М.

Парубець. – Materiały VII Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji
“Kluczowe aspekty naukowej działalności – 2011” Ekonomiczne nauki.:
Przemysł. Nauka i studia, 2011. – Volume 2. – Str. 30-33.